

COMISIA
EUROPEANĂ

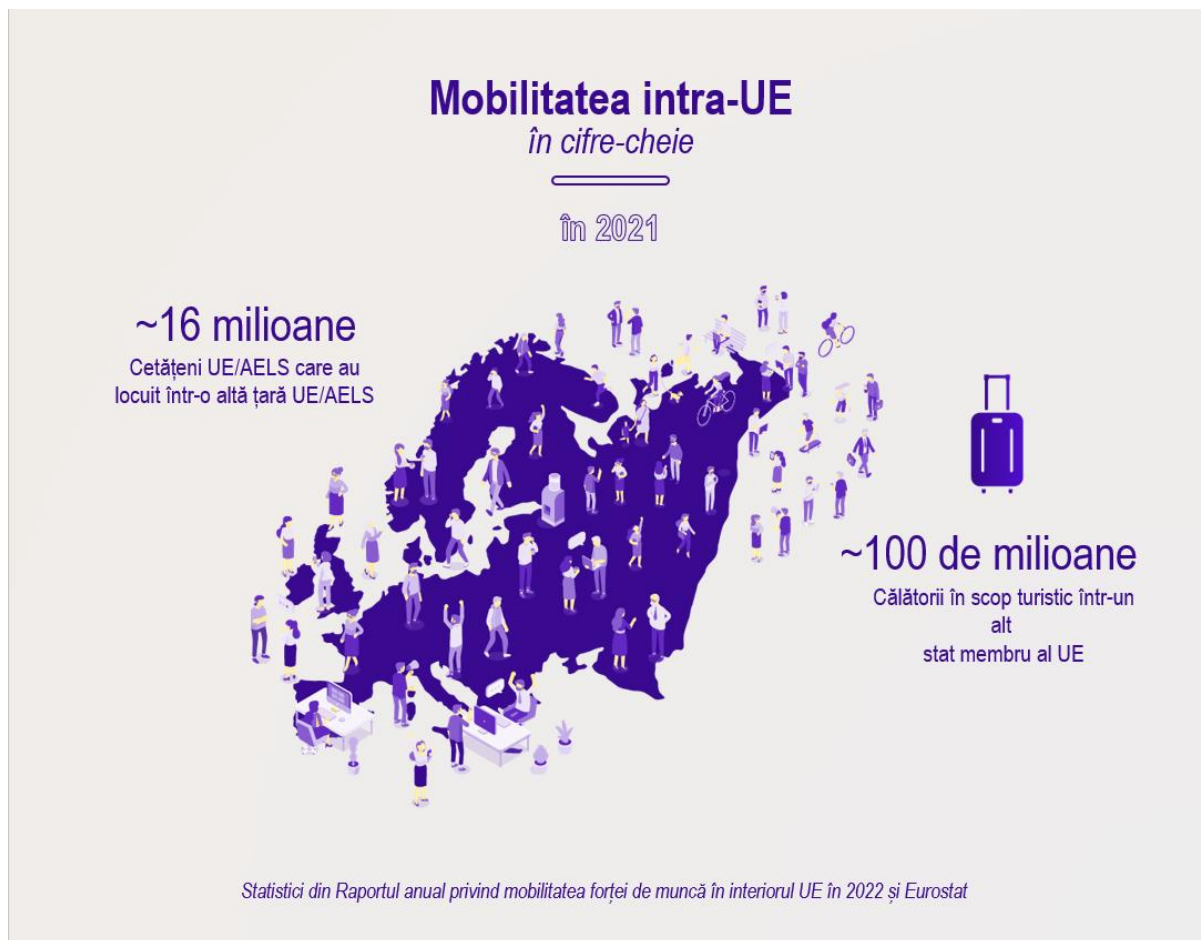
Bruxelles, 6.9.2023
COM(2023) 501 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

**privind digitalizarea coordonării sistemelor de securitate socială: facilitarea liberei
circulații pe piața unică**

1. Introducere

Anul acesta marchează cea de a **30-a aniversare a pieței unice¹ și a cetățeniei Uniunii Europene**, ambele punând în lumină **dreptul la liberă circulație, una dintre realizările majore ale integrării europene**. Peste 55 % dintre cetățeni consideră că acest drept este benefic pentru integrarea europeană, pentru piețele forței de muncă și pentru persoane în general, în timp ce 84 % dintre cetățeni consideră că acest drept este benefic pentru economia țării lor². Mobilitatea intra-UE le permite cetățenilor să „experimenteze Europa”, obținând acces la oportunități mai ample în domeniul educației, al muncii și al vieții, precum și posibilitatea de a dobândi competențe noi. De asemenea, mobilitatea contribuie la creșterea productivității și la combaterea deficitului de forță de muncă și de competențe³.

Normele de coordonare a sistemelor de securitate socială⁴, elaborate încă din primele zile ale integrării europene, **protejează drepturile de securitate socială ale cetățenilor atunci când se deplasează în Europa**. Acestea garantează că persoanele continuă să beneficieze de

¹ Comunicare a Comisiei: Piața unică împlinește 30 de ani.

² Sondajele Eurobarometru: „Intra-EU labour mobility after the pandemic” (Mobilitatea forței de muncă intra-UE după pandemie), disponibil la adresa: Mobilitatea forței de muncă în interiorul UE după pandemie – decembrie 2022 – sondaj Eurobarometru (europa.eu) și „[Cetățenii Uniunii Europene și democrația – iulie 2020](#)”.

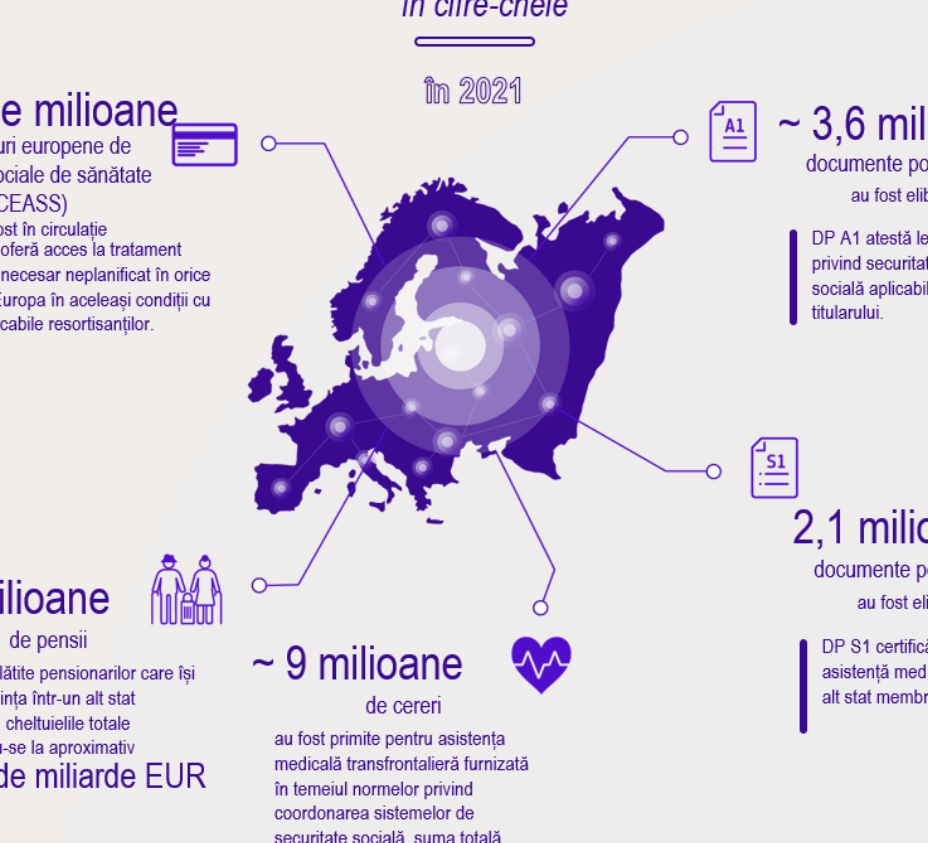
³ Serviciul de cercetare al Parlamentului European (2020) – *Coronavirus and the cost of non-Europe* (Coronavirusul și costul non-Europei) și OECD Economic Survey: Euro Area 2021, OECD Publishing, Paris.

⁴ Regulamentul (CE) nr. 883/2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială și Regulamentul (CE) nr. 987/2009 de stabilire a procedurii de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 883/2004. Aceste regulamente se aplică și Norvegiei, Islandei, Liechtensteinului și Elveției. În acordurile cu Regatul Unit sunt în vigoare norme specifice.

Coordonarea sistemelor de securitate socială

în cifre-cheie

în 2021

235 de milioane
de Carduri europene de asigurări sociale de sănătate (CEASS)
au fost în circulație
CEASS oferă acces la tratament medical necesar neplanificat în orice loc din Europa în aceleași condiții cu cele aplicabile resortisanților.

~ 3,6 milioane
documente portabile A1
au fost eliberate
DP A1 atestă legislația privind securitatea socială aplicabilă titularului.

6 milioane
de pensii
au fost plătite pensionarilor care își au reședința într-un alt stat membru, cheltuielile totale ridicându-se la aproximativ
~ 25 de miliarde EUR

~ 9 milioane
de cereri
au fost primite pentru asistența medicală transfrontalieră furnizată în temeiul normelor privind coordonarea sistemelor de securitate socială, suma totală fiind de aproximativ
4 miliarde EUR

2,1 milioane
documente portabile S1
au fost eliberate
DP S1 certifică dreptul la asistență medicală într-un alt stat membru.

Statistici din Coordination of social security systems at a glance 2022 Statistical Report (Raportul statistic pe 2022 privind coordonarea sistemelor de securitate socială pe scurt) (32 de țări UE/ELS/UK)

Cetățenii și întreprinderile care se află într-o situație transfrontalieră se confruntă adesea cu provocări în interacțiunile lor cu instituțiile de securitate socială, inspectoratele de muncă și furnizorii de servicii medicale. Procedurile de dovedire și verificare a drepturilor de securitate socială pot necesita mult timp și sunt împovărătoare din punct de vedere administrativ, deoarece se bazează adesea pe prezența fizică și pe documente fizice – „documente portabile”⁶, inclusiv cardul european de asigurări sociale de sănătate (CEASS). Întreprinderile se pot confrunta cu costuri și obstacole administrative, în special atunci când își trimit angajații să

⁶ A se vedea [formularele-standard în domeniul securității sociale - Your Europe \(europa.eu\)](#).

lucreze temporar în străinătate⁷. Aceste obstacole ar putea avea un efect de descurajare a cetățenilor care doresc să își exercite dreptul la liberă circulație și asupra întreprinderilor pregătite să facă afaceri în străinătate și să beneficieze de avantajele pieței unice. Acestea au fost abordate ca puncte importante pentru cetățeni în cadrul Conferinței privind viitorul Europei și al Grupului de dezbatere al cetățenilor privind mobilitatea în scop educațional⁸.

În pofida inițiativelor puse în aplicare în ultimii ani pentru a îmbunătăți schimbul de informații, instituțiile de securitate socială, furnizorii de servicii medicale și inspectoratele de muncă se confruntă, de asemenea, cu dificultăți în ceea ce privește accesul și schimbul de date, din cauza interoperabilității insuficiente dintre sistemele naționale. De asemenea, sunt suportate costuri, de exemplu, legate de eliberarea și verificarea documentelor de atestare a dreptului la prestații, de necesitatea de a le înlocui periodic, precum și de riscul de fraudă și de eroare legat de documentele portabile și de utilizarea incorectă a CEASS⁹.

Parlamentul European¹⁰, statele membre, instituțiile de securitate socială și partenerii sociali au solicitat, de asemenea, acțiuni la nivelul UE și la nivel național pentru a simplifica în continuare procedurile pentru cetățeni și întreprinderi, pentru a reduce obstacolele administrative și pentru a trece la sisteme de securitate socială cu un nivel mai ridicat de interoperabilitate, de interconectare și automatizare. Aceasta a fost una dintre principalele concluzii ale unei conferințe la nivel înalt privind „Digitalizarea coordonării sistemelor de securitate socială (ESSPASS) și cardurile de muncă”, care a avut loc la 1 martie 2023, împreună cu solicitarea de a se clarifica mai bine diferitele inițiative ale UE și modul în care acestea se completează reciproc.

Pentru a răspunde acestor solicitări și pentru a aborda provocările cu care se confruntă cetățenii și întreprinderile, prezenta comunicare prezintă o imagine de ansamblu a inițiativelor existente, ca parte a mediului digital general, și propune măsuri suplimentare care să fie luate pe termen scurt și mediu.

Continuarea digitalizării acestui domeniu poate:

- reduce obstacolele și costurile administrative pentru cetățenii mobili și întreprinderile care își desfășoară activitatea în străinătate, inclusiv pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri), prin îmbunătățirea experiențelor digitale atunci când interacționează cu organismele publice în scopuri de securitate socială;
- crește calitatea serviciilor publice și a eficienței proceselor de coordonare a sistemelor de securitate socială;
- îmbunătățește schimbul de informații și cooperarea dintre instituții, printr-o mai bună interoperabilitate, automatizare și schimb de date;
- reduce riscul de erori și de fraudă în domeniul securității sociale, inclusiv riscul de falsificare a documentelor, consolidând astfel protecția cetățenilor și mobilitatea echitabilă a forței de muncă.

⁷ Sarcina administrativă generată de normele privind detașarea lucrătorilor în străinătate este unul dintre principalele obstacole de pe piața unică, potrivit [inventarului barierelor realizat de Comisie](#) în 2020.

⁸ [Conferința privind viitorul Europei - raport final](#) și [Recomandarea 20 a Grupului de dezbatere al cetățenilor privind mobilitatea în scop educațional](#).

⁹ Pentru cazuri de fraudă și erori legate de documentele portabile și de utilizarea necorespunzătoare a CEASS: [Fraudă și erori în domeniul coordonării sistemelor de securitate socială în UE](#) și [Asistența medicală transfrontalieră în UE în cadrul coordonării sistemelor de securitate socială – anul de referință 2021](#).

¹⁰ A se vedea rezoluțiile Parlamentului European: [P9_TA\(2020\)0371](#); [P9_TA\(2020\)0284](#); [P9_TA\(2021\)0007](#); [P9_TA\(2021\)0249](#); [P9_TA\(2020\)0176](#); [P9_TA\(2021\)0473](#); [P9_TA\(2023\)0203](#).

Prezenta comunicare contribuie la eforturile UE de a accelera tranziția digitală a Europei și de a promova o abordare a digitalizării centrată pe factorul uman. Un obiectiv-cheie al **Programului de politică privind deceniul digital**¹¹ este de a se asigura că mediul nostru digital este favorabil incluziunii și că serviciile publice, serviciile de sănătate și de îngrijire sunt accesibile într-un mediu online sigur și de încredere pentru toți. Programul stabilește obiective concrete pentru digitalizarea serviciilor publice, în special pentru ca 100 % din serviciile publice esențiale să fie accesibile online până în 2030. Programul de politică privind deceniul digital include, de asemenea, obiective privind competențele digitale, cum ar fi ca 80 % dintre persoanele cu vârsta cuprinsă între 16 și 74 de ani să aibă cel puțin competențe digitale de bază. Îmbunătățirea competențelor digitale este unul dintre principalele obiective ale **Anului european al competențelor**¹².

Declarația europeană privind drepturile și principiile digitale¹³ reafirmă rolul central al cetățenilor în tranziția digitală, subliniind importanța protecției și securității datelor, precum și a incluziunii și accesibilității. De asemenea, cetățenii ar trebui să aibă libertatea de a alege dacă doresc sau nu să utilizeze instrumente digitale.

2. Valorificarea oportunităților oferite de digitalizare pentru a sprijini libera circulație și mobilitatea echitabilă a forței de muncă

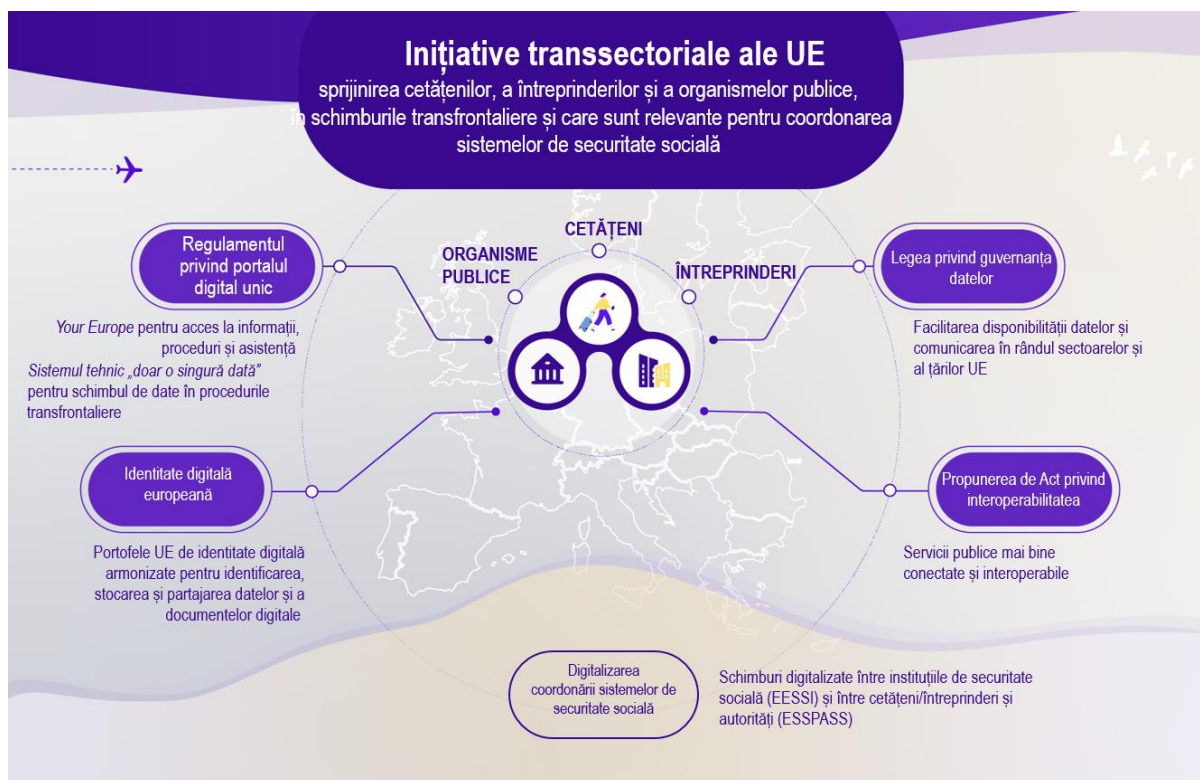
2.1 Inițiative transsectoriale ale UE relevante pentru coordonarea sistemelor de securitate socială

Digitalizarea serviciilor publice este esențială pentru construirea unor administrații moderne și eficiente, care să răspundă nevoilor cetățenilor și ale întreprinderilor – oferindu-le experiențe digitale accesibile și fără întreruperi – și care să contribuie la succesul pieței unice europene. La nivelul UE s-au depus eforturi importante pentru a avansa pe această cale. Mai multe inițiative transsectoriale ale UE, care sprijină dezvoltarea serviciilor publice digitale transfrontaliere, oferă baze solide pentru continuarea digitalizării în domeniul coordonării sistemelor de securitate socială.

¹¹ [Decizia \(UE\) 2022/2481 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022 de instituire a programului de politică pentru 2030 privind deceniul digital](#). Potrivit unui sondaj [Eurobarometru](#) recent, 74 % dintre cetățenii UE consideră că tehnologiile digitale vor fi importante în viața lor până în 2030, în special pentru accesarea serviciilor online, inclusiv în alte țări ale UE.

¹² [Anul european al competențelor](#).

¹³ [Declarația europeană privind drepturile și principiile digitale](#).

Regulamentul privind portalul digital unic¹⁴ impune statelor membre să se asigure că cetățenii și întreprinderile pot accesa și finaliza integral online 21 de proceduri administrative până la 12 decembrie 2023¹⁵, cu acces la procedurile naționale prin intermediul **site-ului „Your Europe”**¹⁶, și pot primi rezultatele în format electronic. Trei dintre aceste proceduri se referă la domeniul coordonării sistemelor de securitate socială: cererea de stabilire a legislației privind securitatea socială care se aplică titularului (al cărui rezultat este documentul portabil A1), cererile pentru cardul european de asigurări sociale de sănătate și cererile de calculare a pensiilor.

Sistemul tehnic „doar o singură dată” este în curs de elaborare pentru a permite autorităților naționale să facă schimb automat de documente și informații necesare pentru aceste 21 de proceduri, astfel cum se prevede în Regulamentul privind portalul digital unic. Scopul este de a reutiliza informațiile deținute deja în format electronic de alte administrații din Europa, astfel încât cetățenii și întreprinderile să nu suporte sarcini suplimentare.

Cadrul identității digitale europene¹⁷ va permite cetățenilor și întreprinderilor să se identifice și să stocheze în portofelul lor european pentru identitatea digitală o gamă largă de documente

¹⁴ [Regulamentul \(UE\) 2018/1724](#) privind înființarea unui portal digital unic (gateway) pentru a oferi acces la informații, la proceduri și la servicii de asistență și de soluționare a problemelor și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1024/2012.

¹⁵ Aceste proceduri se referă la situații relevante în ceea ce privește desfășurarea activității profesionale, studiile, pensionarea, mutarea într-o altă țară sau activități de afaceri (atât în context național, cât și transfrontalier), proceduri precum înmatricularea unui autovehicul sau solicitarea unei pensii fiind complet digitalizate, eliminând astfel necesitatea îndeplinirii formalităților pe suport de hârtie.

¹⁶ https://europa.eu/youreurope/index_ro.htm.

¹⁷ Propunere de regulament de modificare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 în ceea ce privește instituirea unui cadru pentru identitatea digitală europeană. La 29 iunie 2023, Parlamentul European și Consiliul au ajuns la un acord politic provizoriu cu privire la propunere.

în format electronic, cum ar fi permisele de conducere, prescripțiile electronice (ePrescription) și alte documente medicale, calificările educaționale și profesionale și atestatele de securitate socială.

Propunerea de Act privind Europa interoperabilă¹⁸ va institui un cadru de cooperare pentru administrațiile publice din întreaga UE, pentru a conveni asupra unor soluții comune de interoperabilitate și pentru a contribui la creșterea gradului de reutilizare a acestora atunci când se proiectează servicii publice transfrontaliere. Atât cetățenii, cât și întreprinderile vor beneficia de servicii publice mai eficiente, datorită unei interoperabilități sporite, unor administrații publice digitale mai bine interconectate și unui schimb de date îmbunătățit între toate sectoarele și țările UE.

2.2 Inițiative digitale în domeniul coordonării sistemelor de securitate socială

Pe lângă inițiativele transsectoriale ale UE, au fost lansate inițiative specifice pentru digitalizarea coordonării sistemelor de securitate socială și pentru a răspunde provocărilor din acest domeniu.

În ultimii ani s-au înregistrat progrese semnificative în ceea ce privește schimbul electronic de informații privind securitatea socială între instituții. Comisia și statele membre au început, de asemenea, să lucreze la îmbunătățirea în continuare a interacțiunilor dintre cetățeni/întreprinderi și instituțiile de securitate socială, inspectoratele de muncă și furnizorii de servicii medicale, simplificând procedurile și reducând sarcina administrativă pentru toate părțile implicate.

2.2.1 Gestionarea mai eficientă a cazurilor transfrontaliere de securitate socială între instituții: sistemul EESSI

În conformitate cu normele UE privind coordonarea sistemelor de securitate socială¹⁹, **Schimbul electronic de informații privind securitatea socială (EESSI)** este conceput pentru a asigura schimburi rapide și sigure de informații între instituțiile de securitate socială din întreaga Europă, înlocuind comunicarea pe suport de hârtie.

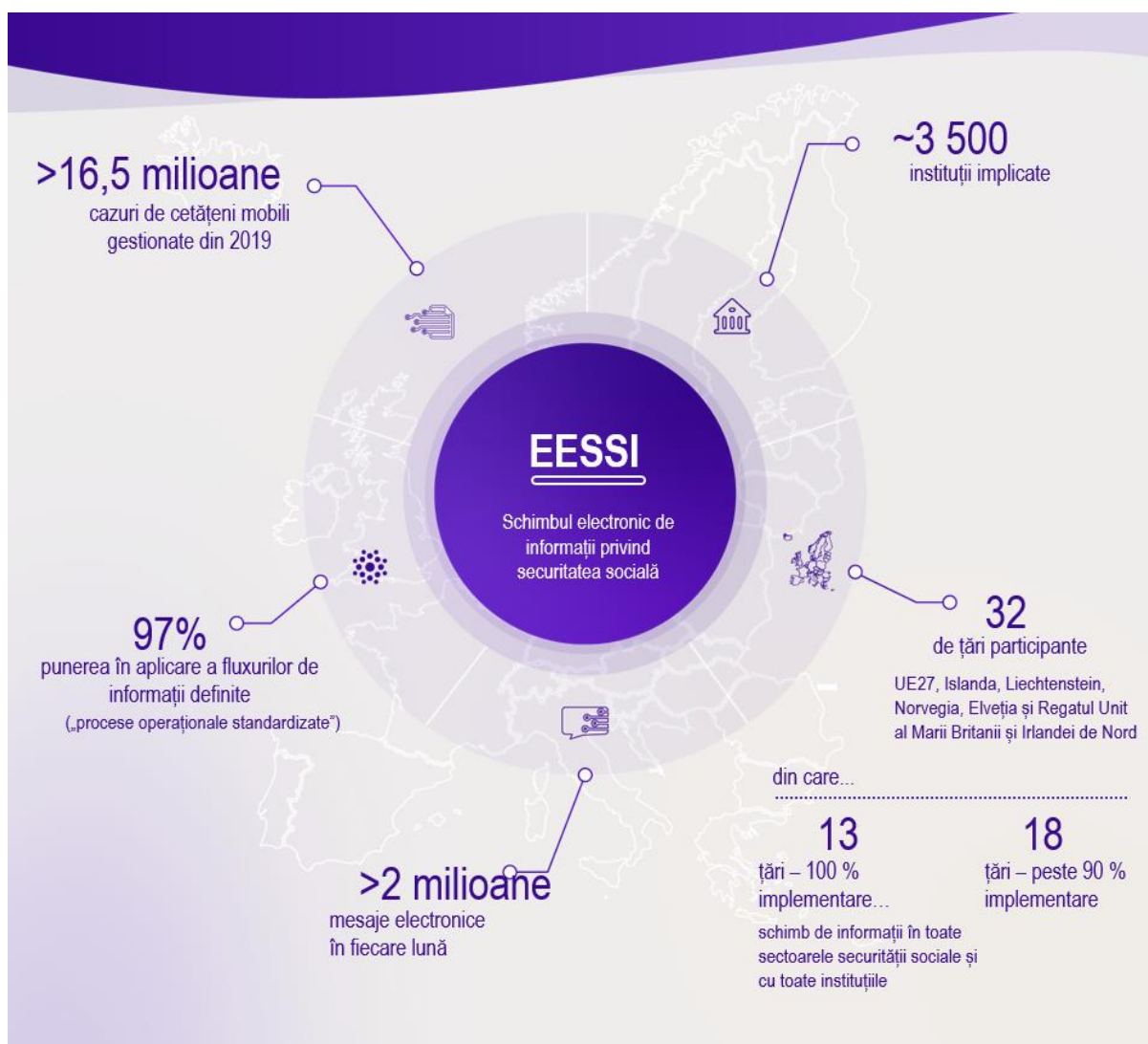
Proiectul EESSI a început în 2008 și, de la lansarea sa în 2019, EESSI permite o gestionare mai rapidă, mai eficientă și mai precisă a cazurilor în domeniile și ramurile de securitate socială reglementate de normele de coordonare ale UE (cum ar fi stabilirea legislației aplicabile, boală, accidente de muncă, pensii, șomaj și prestații familiale).

Scopul este de a facilita protecția drepturilor de securitate socială la nivel transfrontalier, permițând tratarea mai rapidă a cazurilor, calcularea și plata prestațiilor (de exemplu, drepturi la pensie pentru persoanele care au lucrat în mai multe țări; prestații familiale și de șomaj).

Sistemul standardizează schimbul de informații și îmbunătățește eficiența proceselor de securitate socială și cooperarea administrativă dintre țări și instituțiile lor de securitate socială, fără a afecta vreuna dintre caracteristicile specifice ale sistemelor naționale de securitate socială de bază.

¹⁸ Propunere de regulament de stabilire a unor măsuri pentru un nivel ridicat de interoperabilitate a sectorului public în întreaga Uniune.

¹⁹ A se vedea articolele 78 și 79 din Regulamentul (CE) nr. 883/2004 și articolele 4 și 95 din Regulamentul (CE) nr. 987/2009.

Experiența cu EESSI a evidențiat complexitatea digitalizării proceselor transfrontaliere care implică mii de instituții de securitate socială și toate ramurile securității sociale. În pofida angajamentului, a timpului și a investițiilor statelor membre pentru conceperea, dezvoltarea și implementarea unei soluții digitale la scară largă pentru coordonarea sistemelor de securitate socială în întreaga UE, progresele la nivelul UE sunt lente²⁰.

Deși EESSI este în prezent operațional în toate cele 32 de țări participante și simplifică deja gestionarea cazurilor, în beneficiul persoanelor care se deplasează în UE, unele țări trebuie să ia încă măsuri pentru a finaliza punerea în aplicare la nivel național a sistemului. Acest lucru se referă în special la rambursarea costurilor asistenței medicale între țări. Până la adoptarea acestor măsuri finale, trebuie utilizate modalități alternative de comunicare în afara sistemului pentru procesele în cauză. Astfel, cele 13 țări care au pus deja pe deplin în aplicare EESSI²¹ sunt obligate să mențină procese paralele, pe suport de hârtie, pentru tranzacțiile cu țările care nu sunt încă pregătite.

²⁰ De la începutul proiectului în 2008, pe lângă resursele naționale, peste 120 de milioane EUR au fost puse la dispoziție din bugetul UE pentru a sprijini dezvoltarea EESSI.

²¹ Treisprezece țări pot face schimb de informații pe cale electronică în toate sectoarele securității sociale și cu toate instituțiile: BG, DK, EE, FR, CY, LV, HU, MT, PT, SE și IS, NO și UK.

Finalizarea implementării integrale a EESSI reprezintă o prioritate²². Comisia sprijină în continuare punerea în aplicare de către statele membre. Aceasta colaborează cu statele membre pentru a îmbunătăți sistemul și procesele sale.

Autoritatea Europeană a Muncii (ELA) va contribui, de asemenea, la sprijinirea utilizării EESSI²³. ELA intenționează să lanseze un program de învățare și înțelegere reciprocă care să vizeze o utilizare mai eficace a sistemului EESSI.

Comisia invită statele membre:

- să accelereze punerea în aplicare a EESSI pentru a se asigura că sistemul este pus în aplicare pe deplin până cel târziu la sfârșitul anului 2024.

Comisia solicită ELA:

- să lanseze un program de învățare și înțelegere reciprocă pentru EESSI în 2024.

Comisia:

- va colabora cu statele membre pentru a-și accelera eforturile de punere în aplicare și pentru a asigura monitorizarea și raportarea trimestriale ale acestor eforturi pe site-ul Europa²⁴.

Comisia, în cooperare cu statele membre:

- va îmbunătăți în continuare funcționarea și întreținerea EESSI pentru a facilita și mai mult utilizarea acestuia de către instituțiile de securitate socială.

2.2.2 Facilitarea interacțiunilor cetățenilor mobili cu autoritățile naționale în întreaga Europă: inițiativa ESSPASS

Deși îmbunătățirea schimbului electronic de informații privind securitatea socială între instituții este de o importanță capitală, aceasta reprezintă doar primul pas. Digitalizarea ar trebui să aducă beneficii tuturor, în special cetățenilor și întreprinderilor, pentru a facilita și mai mult exercitarea drepturilor lor pe piața unică prin simplificarea procedurilor și reducerea sarcinii administrative.

În acest scop, Planul de acțiune privind Pilonul european al drepturilor sociale²⁵ a anunțat lansarea proiectului-pilot **Pașaportul european de securitate socială (ESSPASS)**, pentru a explora o soluție digitală pentru verificarea documentelor privind drepturile de securitate socială ale persoanelor din alte țări ale UE (și anume documente portabile, inclusiv CEASS). Acest lucru ar trebui să faciliteze exercitarea de către cetățeni a drepturilor de securitate socială atunci când călătoresc, se mută și lucrează într-un alt stat membru, reducând totodată riscul de fraudă și de eroare. De asemenea, ar trebui să simplifice procedurile pentru întreprinderi, de exemplu atunci când își trimit angajații să lucreze temporar în străinătate (și anume detașarea lucrătorilor).

În timp ce EESSI permite schimburile numai între instituțiile de securitate socială, ESSPASS

²² Punerea în aplicare completă a EESSI ar putea sprijini în mod eficace mobilitatea transfrontalieră a forței de muncă, contribuind astfel la creșterea rezilienței piețelor forței de muncă la ciclul economic: [OECD Economic Survey: Euro Area 2021](#), OECD Publishing, Paris.

²³ Considerentul 19 și articolul 7 alineatul (3) din [Regulamentul \(UE\) 2019/1149 de instituire a unei Autorități Europene a Muncii](#).

²⁴ Schimbul electronic de informații privind securitatea socială (EESSI) – Ocuparea Forței de Muncă, Afaceri Sociale și Incluziune – Comisia Europeană (europa.eu).

²⁵ Plan de acțiune privind Pilonul european al drepturilor sociale.

ar ajuta persoanele care călătoresc sau se mută în altă țară din UE sau întreprinderile care desfășoară activități comerciale în străinătate să interacționeze digital cu instituțiile de securitate socială și cu alte organisme publice, cum ar fi inspectoratele de muncă și furnizorii de servicii medicale, ori de câte ori este necesar.

ESSPASS se va baza pe inițiativele digitale relevante ale UE. Site-ul „Your Europe” va oferi un posibil punct unic de acces pentru cetățeni și întreprinderi pentru a solicita digitalizarea documentelor de coordonare a sistemelor de securitate socială în temeiul Regulamentului privind portalul digital unic. Odată puse în aplicare, cadrul identității digitale europene și portofelele electronice standardizate ale UE vor fi utilizate, de asemenea, pentru a identifica cetățenii mobili, pentru a stoca și a comunica documentele portabile digitale, inclusiv CEASS.

ESSPASS ar completa acest lucru, oferind instituțiilor de securitate socială, inspectoratelor de muncă și furnizorilor de servicii medicale posibilitatea de a verifica în timp real dacă documentele sunt valabile sau dacă au avut loc modificări.

Exemple de călătorii

Datorită normelor UE, dacă vă aflați temporar în străinătate și aveți nevoie de asistență medicală, veți fi tratat în aceleași condiții și costuri ca localnicii. Medicul vă va cere să prezentați cardul european de asigurări sociale de sănătate (CEASS). Administrațiile naționale se vor ocupa apoi de rambursare. Cu toate acestea, este posibil să fi uitat cardul sau să îl fi pierdut. De asemenea, pot apărea unele probleme, având în vedere că spitalul nu poate verifica valabilitatea CEASS (de exemplu, în caz de îndoieli, ar putea fi necesare comunicări suplimentare între instituțiile relevante ale statelor membre).

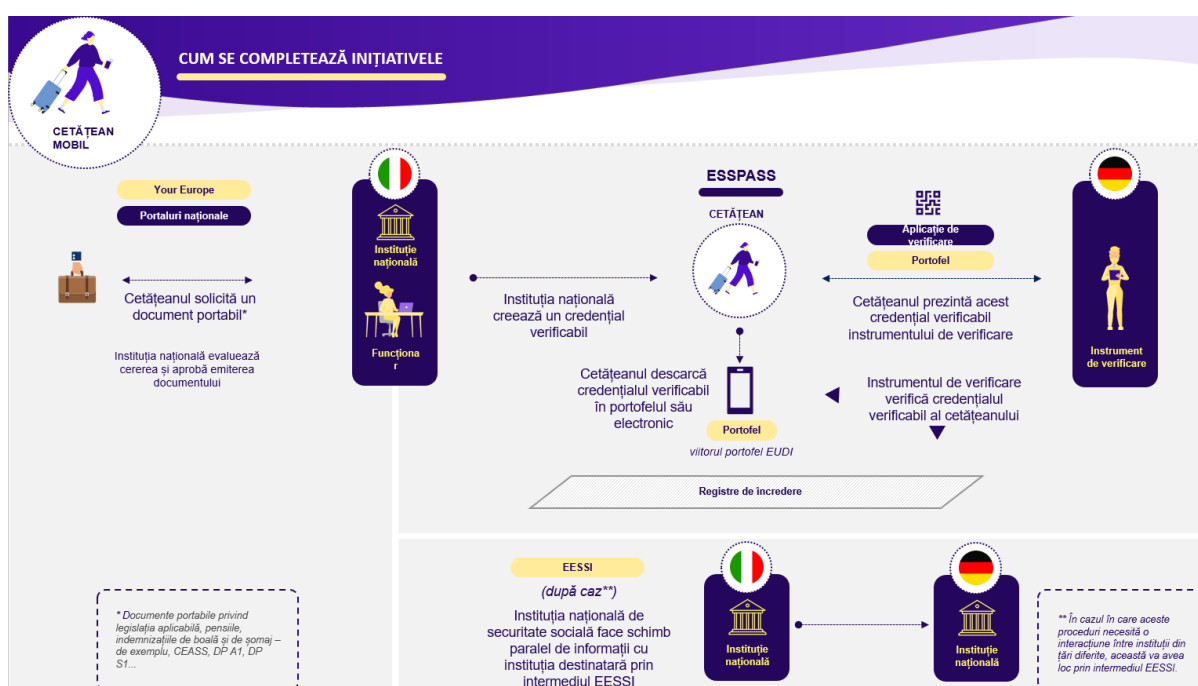
- Înainte de a pleca în vacanță în Spania, Živa ar trebui să solicite CEASS digital de la instituția sa de asigurări de sănătate din Slovenia. În acest scop, accesează site-ul „Your Europe” (și anume portalul digital unic), care o redirecționează către site-ul instituției sale.
- Instituția eliberează CEASS digital.
- Živa stochează cu ușurință CEASS în portofelul său electronic (și anume viitorul portofel UE pentru identitatea digitală). Ea nu mai trebuie să aibă asupra sa un card din plastic.
- În timpul vacanței, dacă Živa are nevoie de tratament medical, ea va prezenta CEASS la spital pentru a dovedi că este asigurată în Slovenia.
- Prin intermediul ESSPASS, spitalul poate verifica în timp real dacă CEASS este valabil (și anume dacă a fost eliberat de o instituție competentă și nu a expirat încă). Acest lucru permite o încredere mai mare în utilizarea CEASS și reducerea riscului de refuz din partea furnizorului de servicii medicale.

În conformitate cu normele UE, dacă aveți o întreprindere și doriți să trimiteți un angajat să lucreze temporar în străinătate (și anume lucrător detașat), trebuie să solicitați o atestare a legislației în materie de securitate socială aplicabile angajatului/lucrătorului detașat (și anume documentul portabil A1). În țara de destinație, un inspector îi poate solicita lucrătorului detașat să prezinte acest atestat. În unele cazuri, inspectorul poate avea îndoieli cu privire la valabilitatea documentului și ar putea fi necesare schimburi suplimentare de informații între autorități.

- Yiannis are o întreprindere și dorește să își trimită angajatul, Georgios, să lucreze temporar în Italia. Yiannis solicită documentul portabil digital A1 de la instituția elenă

competentă. Acesta accesează site-ul „Your Europe”, care îl redirecționează către site-ul național al instituției.

- Instituția națională de securitate socială verifică cererea și, dacă sunt îndeplinite condițiile, eliberează documentul digital care este pus la dispoziția lui Yiannis și a lui Georgios.
- Georgios stochează cu ușurință documentul în portofelul său electronic (și anume viitorul portofel UE pentru identitatea digitală).
- Instituția elenă de securitate socială informează în paralel instituția italiană cu privire la detașare prin intermediul EESSI.
- Un inspector de muncă italian, Nicola, îi solicită lui Georgios să prezinte documentul portabil A1.
- Utilizând ESSPASS, Nicola verifică documentul în timp real. Acest lucru permite verificarea valabilității documentului, sporind încrederea.

O potențială soluție ESSPASS trebuie să respecte pe deplin legislația UE privind protecția datelor, în special Regulamentul general privind protecția datelor²⁶, și normele de securitate. Orice prelucrare a datelor cu caracter personal necesită un temei juridic, inclusiv situațiile în care datele deja colectate și prelucrate urmează să fie transmise/puse la dispoziția altor părți publice și private. În plus, numai datele care sunt strict necesare pentru verificarea drepturilor ar trebui prelucrate și puse la dispoziția autorităților naționale relevante și a părților interesate de încredere (de exemplu, furnizorul de servicii medicale, în cazul CEASS). De asemenea, soluția trebuie să respecte cerințele de accesibilitate²⁷ și să fie favorabilă incluziunii tuturor persoanelor – în special a celor cu handicap, a persoanelor în vârstă și a celor care nu au competențe digitale.

²⁶ [Regulamentul \(UE\) 2016/679](#) privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor).

²⁷ A se vedea în special Directiva (UE) 2016/2102 privind accesibilitatea site-urilor web și a aplicațiilor mobile ale organismelor din sectorul public și Directiva (UE) 2019/882 privind cerințele de accesibilitate aplicabile produselor și serviciilor, în special anexa I.

Proiectul-pilot ESSPASS a început în 2021 cu o primă fază constând în activități pilot, lansată împreună cu instituția italiană de securitate socială „Istituto Nazionale della Previdenza Sociale”, care s-a axat pe digitalizarea procedurilor pentru documentul portabil A1. Alte 13 state membre au urmat această primă etapă, în principal în calitate de observatori. Rezultatele proiectului-pilot au arătat modul în care ESSPASS ar putea contribui la simplificarea vieții cetățenilor mobili și a întreprinderilor care furnizează servicii în străinătate, inclusiv a întreprinderilor mici și mijlocii, prin simplificarea procedurilor și reducerea sarcinilor administrative²⁸.

După prima fază, două consorții de instituții din statele membre desfășoară activități ESSPASS și testează în continuare emiterea și verificarea documentului portabil A1 și a cardului european de asigurări sociale de sănătate²⁹, în cadrul programului Europa digitală.

Comisia va sprijini în continuare aceste consorții în activitățile lor și va contribui la asigurarea coerenței acestor activități cu alte inițiative digitale ale UE.

Pe parcursul proiectului-pilot, care va fi finalizat până în 2025, și având în vedere o posibilă implementare pe scară largă a soluției digitale în întreaga Europă, este esențial ca statele membre să își asume în continuare un angajament politic și financiar concret.

Comisia invită toate statele membre:

- să se alăture celor două consorții de instituții ale statelor membre care testează emiterea și verificarea digitală a documentului portabil A1 și a CEASS.

Comisia:

- pe lângă cofinanțare, acordă asistență consorțiilor și furnizează expertiză tehnică până la finalizarea activităților lor în 2025.
- ca urmare a activităților pilot în curs ale consorțiilor, decide cu privire la etapele următoare, inclusiv la oportunitatea de a implementa o soluție ESSPASS în toate țările UE și dacă acest lucru ar necesita un cadru legislativ.

2.3. Alte inițiative care facilitează libera circulație, mobilitatea forței de muncă și asigurarea respectării legislației muncii

Mai multe alte sisteme și instrumente care sprijină mobilitatea forței de muncă, protecția socială, asistența medicală transfrontalieră și asigurarea respectării legislației muncii sunt în curs de elaborare. Acestea completează EESSI și ESSPASS și vizează facilitarea în continuare a mobilității cetățenilor și a lucrătorilor, simplificarea procedurilor administrative pentru cetățeni, întreprinderi și autoritățile naționale și respectarea drepturilor lucrătorilor.

²⁸ Rezultatele au fost prezentate în cadrul Conferinței privind digitalizarea în domeniul coordonării sistemelor de securitate socială și al cardurilor de muncă. Respondenții la chestionarul conferinței au considerat că ESSPASS ar contribui în mod semnificativ la reducerea barierelor din calea liberei circulații și a mobilității forței de muncă (56 %) și la simplificarea procedurilor pentru: cetățeni și lucrători (63 %), instituțiile, inspectoratele de muncă și furnizorii de servicii medicale (66 %) și întreprinderile (52 %). Acesta ar contribui, de asemenea, la reducerea erorilor și a fraudei în domeniul securității sociale (61 %).

²⁹ Instituțiile statelor membre din consorțiu în temeiul cadrului identității digitale europene (AT, BE, CZ, DK, DE, IE, IT, NL, PL, PT, ES, SE) lucrează la utilizarea portofelelor UE de identitate digitală pentru documentul portabil A1 și CEASS (printre alte procese operaționale standardizate). Instituțiile statelor membre care fac parte din consorțiul din cadrul [Infrastructurii europene de servicii bazate pe tehnologia blockchain](#) (AT, BE, DE, IT) explorează în continuare utilizarea acestei infrastructuri și a tehnologiei blockchain pentru a face schimb de documente digitale.

Pensii 	Un serviciu european de urmărire este în curs de dezvoltare, cu sprijinul Comisiei, pentru a oferi lucrătorilor mobili, în orice moment al carierei lor, informații cu privire la drepturile lor de pensie în statele membre în care au lucrat. Acesta se bazează pe sistemele naționale de urmărire existente. Obiectivul este de a le permite cetățenilor să ia decizii în cunoștință de cauză cu privire la cariera lor profesională și la nevoile lor în materie de economisire, pentru a asigura pensii mai adecvate.
Detașarea lucrătorilor³⁰ 	Comisia și statele membre lucrează la un formular electronic comun pentru declarația privind detașarea lucrătorilor (declarația electronică). Scopul declarației electronice este de a reduce sarcina administrativă a întreprinderilor și de a facilita schimbul de informații cu autoritățile competente din statele membre, contribuind, în același timp, la combaterea fraudei și a abuzurilor.
Asistență medicală transfrontalieră 	În cadrul viitorului Spațiu european al datelor privind sănătatea³¹, Comisia și statele membre urmăresc să utilizeze pe deplin infrastructura digitală MyHealth@EU în întreaga Europă, pentru schimbul de prescripții electronice, dosare ale pacienților, rezultate de laborator, rapoarte de externare din spital și imagini medicale. Acest lucru ar putea contribui la simplificarea procedurilor administrative legate de rambursarea costurilor asistenței medicale transfrontaliere³². În 2023, infrastructura MyHealth@EU este deja operațională în 11 state membre cu servicii de prescripție electronică și de dosar electronic de sănătate al pacientului.
Dreptul muncii și condițiile de muncă 	Partenerii sociali din UE din sectorul construcțiilor vor desfășura un proiect în perioada 2023-2025 cu sprijinul financiar al Comisiei, pentru a explora potențialul de interoperabilitate între cărțile de identitate profesională și cărțile de identitate socială din diferite țări. Scopul proiectului este de a facilita asigurarea respectării dreptului muncii și a condițiilor de muncă, de a îmbunătăți transparența

³⁰ [Directiva 2014/67/UE privind asigurarea respectării aplicării Directivei 96/71/CE privind detașarea lucrătorilor în cadrul prestării de servicii.](#)

³¹ [Propunere de regulament referitor la spațiul european al datelor privind sănătatea.](#)

³² În conformitate cu [Directiva 2011/24/UE](#) privind aplicarea drepturilor pacienților în cadrul asistenței medicale transfrontaliere.

și de a asigura o mobilitate echitabilă a forței de muncă.

3. Evoluții digitale în statele membre, care contribuie la procese transfrontaliere eficiente de securitate socială

Eforturile la nivelul UE și la nivel național trebuie să fie strâns corelate pentru a asigura succesul digitalizării coordonării sistemelor de securitate socială.

Toate statele membre explorează modalități de raționalizare a proceselor și de facilitare a unei furnizări mai eficiente a serviciilor, chiar dacă progresele rămân inegale în Europa și între diferitele sectoare naționale de securitate socială³³.

Multe țări au început să digitalizeze gestionarea și furnizarea protecției sociale prin intermediul portalurilor digitale unice simplificate, al proceselor automatizate (inclusiv pentru accesarea anumitor prestații), al simulatoarelor de pensii și al formularelor de cerere completate în prealabil. Aceste **evoluții la nivel național** nu numai că îmbunătățesc accesibilitatea și eficiența sistemelor naționale de protecție socială și de securitate socială, ci **reprezintă, de asemenea, condiții prealabile pentru eficientizarea proceselor transfrontaliere de securitate socială digitalizate**. Acestea contribuie, de asemenea, la îmbunătățirea funcționării sistemului EESSI și a prelucrării cazurilor persoanelor.

Statele membre trebuie să se asigure că site-urile lor naționale de securitate socială, aplicațiile mobile și interfețele online cu publicul respectă cerințele de accesibilitate ale UE pentru persoanele cu handicap³⁴.

Exemple de inițiative digitale naționale

Printre aceste eforturi se numără utilizarea unor soluții digitale pentru a accelera emiterea documentului portabil A1 și pentru a verifica faptele relevante, pentru a stabili legislația aplicabilă în materie de securitate socială, astfel cum au procedat instituția franceză URSAFF și Oficiul Național de Securitate Socială din Belgia. De exemplu, în Belgia, 80 % din cereri sunt prelucrate fără intervenție umană, iar documentele portabile A1 sunt eliberate în termen de 24 de ore. Aceste evoluții îmbunătățesc, de asemenea, acuratețea deciziilor și corectitudinea informațiilor conținute în documente.

Unele instituții ale statelor membre au introdus procese complet automatizate pentru acordarea prestațiilor. De exemplu, Institutul de Asigurări Sociale din Polonia (*Zakład Ubezpieczeń Społecznych*, ZUS) și software-ul său automat pentru acordarea prestațiilor familiale, precum și Crossroads Bank for Social Security din Belgia.

Istituto Nazionale della Previdenza Sociale (INPS) din Italia utilizează tehnologie data mining și inteligența artificială pentru a detecta și a preveni cazurile de fraudă sau de eroare în acordarea prestațiilor de securitate socială.

Statele membre au manifestat un interes sporit pentru schimbul bilateral și multilateral de informații și pentru interconectarea bazelor de date relevante în materie de securitate socială (de exemplu, soluția introdusă de Finlanda și Estonia pentru automatizarea

³³ Unele dintre statele membre care au răspuns la chestionarul privind un grup de lucru pentru digitalizare privind coordonarea sistemelor de securitate socială (la 8 martie 2023) au evidențiat riscurile și provocările asociate cu gradele diferite de digitalizare și automatizare în domeniul securității sociale între statele membre.

³⁴ A se vedea nota de subsol 34 de mai sus.

schimbului de date între registrele lor naționale de evidență a populației).

Pe lângă punerea în aplicare deplină a sistemului de schimb electronic de informații privind securitatea socială (EESSI), care este o prioritate, statele membre ar trebui să investească în continuare în digitalizarea sistemelor lor de securitate socială, inclusiv în vederea asigurării unor experiențe digitale fără întreruperi pentru cetățenii mobili și pentru întreprinderi. Pentru a sprijini acest proces, sunt disponibile diverse instrumente de finanțare ale UE, cum ar fi programul „Europa digitală” (DIGITAL)³⁵, InvestEU, Fondul european de dezvoltare regională, Instrumentul de sprijin tehnic (IST)³⁶ și Fondul social european Plus³⁷. Măsurile care vizează digitalizarea serviciilor publice și modernizarea proceselor administrației publice figurează în toate planurile naționale de redresare și reziliență, care trebuie să aloce cel puțin 20 % din resursele totale ale planului pentru obiectivele digitale.

Ar trebui facilitat schimbul de bune practici privind instrumentele și soluțiile naționale. Având în vedere mandatul său, Autoritatea Europeană a Muncii (ELA) ar putea sprijini acest lucru, contribuind la construirea unei comunități de practici și promovând schimbul periodic de experiență între administrațiile naționale.

În sprijinul eforturilor depuse de statele membre, Comisia invită ELA:

- să colecteze bune practici în 2024 și să faciliteze, prin intermediul unor ateliere dedicate, un schimb periodic între autoritățile naționale cu privire la instrumentele digitale în domeniul securității sociale, inclusiv serviciile transfrontaliere;
- pe baza rezultatelor acestui exercițiu, să analizeze soluțiile digitale naționale care acoperă toate ramurile securității sociale, maturitatea digitală a sistemelor naționale și resursele disponibile la nivel național. Acest lucru va sta la baza acțiunilor menite să direcționeze mai bine investițiile și să sprijine persoanele rămase în urmă.

Comisia invită statele membre:

- să finalizeze punerea în aplicare deplină a sistemului EESSI și digitalizarea celor trei proceduri de coordonare a sistemelor de securitate socială incluse în anexa II la Regulamentul privind portalul digital unic;
- să se asigure că, până în 2025, persoanele pot solicita și obține online și alte documente portabile în domeniul bolilor, al accidentelor de muncă și al bolilor profesionale și al indemnizațiilor de șomaj, pe lângă cele pentru care urmează să fie digitalizate procedurile în temeiul Regulamentului privind portalul digital unic;
- să susțină investițiile în procesele de automatizare pentru gestionarea cazurilor naționale și transfrontaliere în domeniul securității sociale și al protecției sociale, acționând în același timp în direcția unei mai mari interoperabilități între sistemele naționale de securitate socială;

³⁵ Programul DIGITAL dispune de un buget de 7,5 miliarde EUR în prețuri curente pentru perioada 2021-2027, care include 1,1 miliarde EUR pentru a asigura utilizarea rațională a tehnologiilor digitale în întreaga economie și societate.

³⁶ A se vedea, de exemplu: https://reform-support.ec.europa.eu/what-we-do/labour-market-social-protection-and-migration/strengthening-administrative-capacity-italian-national-institute-social-security_en.

³⁷ Mai multe țări utilizează aceste instrumente pentru a sprijini inițiativele privind digitalizarea coordonării sistemelor de securitate socială (de exemplu, Fondul social european Plus pentru EESSI și MRR și programul DIGITAL pentru proiectul-pilot ESSPASS).

- să își intensifice eforturile pentru a îndeplini, până în 2030, obiectivele deceniului digital, și anume ca 100 % din serviciile publice esențiale să fie disponibile online, inclusiv în domeniul securității sociale, și ca 100 % din persoane să aibă acces la mijloace de identificare electronică (eID), acestea urmând să fie utilizate pentru servicii publice esențiale în întreaga UE, inclusiv pentru securitatea socială.

De asemenea, Comisia îndeamnă Parlamentul European și Consiliul:

- să ajungă rapid la un acord cu privire la revizuirea normelor UE de coordonare a sistemelor de securitate socială. Comisia va sprijini în continuare colegiitorii în vederea atingerii acestui obiectiv.

4. Trecerea la un sistem mai integrat digital de coordonare a sistemelor de securitate socială

În ultimii ani, Comisia și statele membre au pus bazele unui sistem modern și digitalizat de coordonare a sistemelor de securitate socială, atât în ceea ce privește schimburile transfrontaliere dintre autorități, cât și furnizarea de servicii către cetățeni și întreprinderi.

Este esențial să se continue aceste eforturi și să se accelereze progresele către sisteme de securitate socială mai favorabile cetățenilor și întreprinderilor, interconectate și interoperabile. Acest lucru depinde în mod semnificativ de orientarea politică, de angajament și de investiții și necesită o viziune pe termen mai lung.

Scopul este de a permite un flux de informații fără întreruperi și sigur la nivel transfrontalier, de a face accesul la serviciile de securitate socială mai rapid și mai simplu pentru cetățeni și întreprinderi și de a le oferi experiențe care nu sunt împovărătoare în ceea ce privește interacțiunea cu aceste servicii în întreaga UE.

Pentru a realiza acest lucru și pentru a pune în aplicare o abordare centrată pe cetățeni și pe întreprinderi, ar fi necesar un schimb de date mai integrat între sistemele de securitate socială, cu o mai mare **interoperabilitate** – în conformitate cu propunerea de Act privind Europa interoperabilă³⁸ –, **automatizare, standardizare a datelor** privind securitatea socială și **acces direct** la sursa inițială de date³⁹.

Această abordare integrată ar raționaliza procesele administrative, reducând birocrăția și sarcinile manuale și permițând o alocare mai eficientă a resurselor. Interoperabilitatea ar permite autorităților naționale să integreze date din surse multiple și ar asigura schimbul de informații exacte și actualizate între sisteme. Astfel de schimburi interoperabile sunt, de asemenea, necesare cu sisteme care să acopere lucrătorii mobili care nu intră în domeniul de aplicare al normelor UE de coordonare a securității sociale, cum ar fi personalul organizațiilor internaționale, al instituțiilor și al altor organisme ale UE. Sistemele automatizate ar putea ajuta

³⁸ Interoperabilitatea transfrontalieră contribuie la furnizarea unor servicii mai bine conectate și va duce la economii de costuri pentru cetățeni și întreprinderile care interacționează cu administrațiile publice. Se estimează că economiile de costuri sunt cuprinse între 5,5 și 6,3 milioane EUR pentru cetățeni și între 5,7 și 19,2 miliarde EUR pentru întreprinderile care interacționează cu administrațiile publice – [Documentul de lucru al serviciilor Comisiei \(2022\) 721](#).

³⁹ Necesitatea unei interoperabilități suplimentare, a standardizării datelor și a automatizării a fost împărtășită de multe părți interesate în cadrul conferinței privind digitalizarea în coordonarea sistemelor de securitate socială și a cardurilor de muncă și în cadrul Grupului de lucru pentru digitalizare.

autoritățile să detecteze tipare de activitate frauduloasă care implică mai multe locuri din diferite țări. Acest lucru ar duce la economii de costuri și ar garanta că prestațiile ajung la cei care au cu adevărat nevoie de ele și că cetățenii sunt protejați în mod eficace.

Cetățenii ar putea avea acces la servicii și ar putea primi prestații mai ușor, economisind timp și efort. Întreprinderile care furnizează servicii în străinătate ar beneficia de procese mai ușoare și de o acuratețe sporită a datelor.

Pentru a sprijini o experiență fără întreruperi în ceea ce privește mobilitatea transfrontalieră a forței de muncă – atât mobilitatea fizică, cât și mobilitatea „virtuală” – pentru cetățeni, întreprinderi și autoritățile naționale, este important să se acționeze dincolo de domeniul securității sociale și să se **promoveze interoperabilitatea transsectorială**⁴⁰. Acest lucru ar necesita examinarea diferitelor procese care reglementează nu numai coordonarea sistemelor de securitate socială, ci și detașarea lucrătorilor, asistența medicală transfrontalieră și interacțiunea dintre coordonarea sistemelor de securitate socială și dreptul muncii, dreptul fiscal⁴¹ și dreptul societăților comerciale. Scopul este de a aduce mai multă claritate, de a simplifica procedurile administrative și de a explora sinergiile dintre soluțiile digitale dezvoltate în diferitele sectoare⁴².

Orice cale de urmat ar trebui să evalueze cu atenție nevoile, valoarea adăugată și impactul preconizat – inclusiv financiar – al introducerii unei interoperabilități suplimentare, a unor cerințe tehnice și a unor standarde comune pentru schimbul de date. Aceasta ar trebui să țină seama de principiile subsidiarității și proporționalității, precum și de aspectele juridice și organizatorice.

Provocările legate de protecția confidențialității și a datelor ar trebui, de asemenea, abordate, în special atunci când se permite schimbul suplimentar de date. În mod similar, atunci când se utilizează algoritmi sau inteligența artificială, ar fi necesare garanții temeinice, inclusiv pentru a proteja persoanele împotriva riscurilor de prejudecată și de discriminare.

Vor avea loc schimburi periodice la nivel înalt cu statele membre pentru a discuta principalele acțiuni care trebuie întreprinse și pentru a monitoriza și evalua progresele înregistrate.

Comisia:

- va lansa în 2024 un studiu privind evoluțiile viitoare pe termen lung ale digitalizării coordonării sistemelor de securitate socială, care, printre altele:
 - va analiza nevoile, costurile și beneficiile instituirii unei mai mari interoperabilități în contextul național și la nivel transfrontalier și transsectorial – pe baza contribuțiilor primite din partea ELA, a statelor membre, a instituțiilor de securitate socială, a partenerilor sociali și a altor părți interesate relevante;

⁴⁰ 80 % dintre respondenții la chestionarul conferinței privind digitalizarea coordonării sistemelor de securitate socială și a cardurilor de muncă au considerat că UE și statele membre ar trebui să investească mai mult în (i) interoperabilitatea transfrontalieră care acoperă domeniile de politică conexe și (ii) automatizare.

⁴¹ Comisia lucrează la modalități de facilitare a punerii în aplicare a drepturilor contribuabililor și de simplificare a obligațiilor fiscale, astfel cum s-a anunțat în [Planul de acțiune fiscală](#) pentru o fiscalitate echitabilă și simplificată în sprijinul strategiei de redresare.

⁴² De exemplu, articolul 4 din [propunerea de directivă](#) a Comisiei în ceea ce privește extinderea și îmbunătățirea suplimentară a utilizării instrumentelor și proceselor digitale în domeniul dreptului european al societăților comerciale prevede o evaluare a interoperabilității potențiale dintre [sistemul de interconectare a registrelor comerțului](#) (BRIS) și alte sisteme, cum ar fi în domeniul impozitării și al securității sociale. BRIS oferă acces gratuit, în toate limbile UE, la informațiile privind societățile comerciale colectate direct din registrele naționale ale comerțului.

- va examina oportunitatea unei simplificări și raționalizări suplimentare a procedurilor care reglementează libera circulație a persoanelor și a lucrătorilor în UE, în vederea realizării unei experiențe digitale fără întreruperi;
- va organiza, o dată pe an, reuniuni la nivel înalt cu statele membre pentru a discuta și a sprijini punerea în aplicare în continuare a digitalizării, standardizării și automatizării în coordonarea sistemelor de securitate socială, facilitând libera circulație și mobilitatea forței de muncă, inclusiv creșterea interoperabilității cu alte sectoare relevante.

Comisia invită statele membre și toate părțile interesate:

- să contribuie în mod activ la atingerea obiectivului unui sistem mai integrat digital de coordonare a sistemelor de securitate socială, prin continuarea investițiilor în eforturile de digitalizare la nivel național, ținând seama în mod corespunzător de evoluțiile de la nivelul UE și din alte state membre.

5. Concluzii

Digitalizarea facilitează exercitarea de către cetățeni a drepturilor lor de securitate socială la nivel transfrontalier, reducând barierele din calea liberei circulații și a mobilității forței de muncă, facilitând astfel deplasarea persoanelor în UE pentru a călători, a locui, a lucra, a studia în alte state membre. Aceasta contribuie, de asemenea, la prevenirea fraudei și la reducerea sarcinii administrative pentru întreprinderile care furnizează servicii în străinătate prin simplificarea procedurilor. În cele din urmă, acest lucru stimulează creșterea durabilă și îmbunătățește competitivitatea.

În ultimii ani s-au înregistrat progrese semnificative, dar pentru a atinge obiectivul unei experiențe fără întreruperi și fără a împovăra cetățenii și întreprinderile mobile, este esențial să se intensifice acțiunile la nivelul UE și la nivel național, în direcția unor sisteme naționale de securitate socială mai automatizate, interoperabile și integrate.

Comisia se angajează pe deplin să ghideze și să sprijine statele membre și administrațiile naționale în eforturile lor de accelerare a transformării digitale în întreaga Europă.

Angajamentul politic și financiar suplimentar și continuu al statelor membre rămâne o condiție prealabilă pentru construirea unei Europe mai digitale, inclusiv în ceea ce privește coordonarea sistemelor de securitate socială, pentru a sprijini libera circulație și mobilitatea echitabilă a forței de muncă.

Toate imaginile © Images © stock.adobe.com